

Sor- szám	Feladat megnevezése	e Ft
--------------	---------------------	------

KERÜLETI KÖRNYEZETVÉDELMI ALAP FELHASZNÁLÁSA Intézkedési Terv 2010

I. TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETMINŐSÉG (összesen: 4 millió Ft)		
I.1	Hatóság által előírt mérések, szakvélemények (Zajmérés, lakossági panaszok kivizsgálása, vízbázis talajvízfigyelő kutak évenkénti kötelező mérése; az örsödi és örmezei keserűvíz-telepek védőidom-kijelölés tervében szereplő feladatok megvalósítása)	1.000
I.2	Lakossági zöldterület-fejlesztési pályázat kiírása Zöld sziget pályázat ismételt kiírása tavasszal és ősszel	3.000
I.3	Kerületi fakataszter és parlagfő kataszter készíttetése (tavaszra elkészülő minta zöldkataszter alapján)	forrás meghatározása a zárszámadást követően
II. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS (összesen 25,5 millió Ft)		
II.1	Házhoz menő szelektív hulladékgyűjtési program kiterjesztése	10.500
II.2	FKF Zrt.-vel a gazdagréti házhoz menő szelektív gyűjtés	5.000
II.3	Szelektív hulladékgyűjtő szigetek felmerülő költségei	1.000
II.4	Komposztálás népszerűsítésének folytatása komposztáló keretek biztosításával	2.000
II.5	Szelektív hulladékgyűjtő szigetek mellé információs táblák kihelyezése, figyelemfelkeltő akciók	2.000
II.6	Szelektív információs iroda üzemeltetése, információs anyagok, szelektív rovat szerkesztése honlapon, Újbuda újságban Tipp rovat (szelektív.hu együttműködéssel)	2.000
II.7	Játszóterekre szelektív installációk, esetleg gyűjtők + elszállítás (műanyag- és papírgyűjtők lehetne)	3.000
II.8	Önkormányzati rendezvényeken helybiztosítás a szelektív információs irodának, szelektív gyűjtési lehetőség kialakítása – külön papír- és műanyaggyűjtési lehetőség kialakítása	forrás meghatározása a zárszámadást követően
III. FENNTARTHATÓ ENERGIAGAZDÁLKODÁS (összesen: 65 millió Ft)		
III.1	Energiaaudit az önkormányzat Bocskai úti épületére (a GAMESZ által üzemeltett intézmények külön keretből)	700
III.2	A fosszilis energiahordozók felhasználásának csökkentése az önkormányzat kezelésében lévő, elsősorban egyedi fűtéssel rendelkező intézményekben, és önerő biztosítása az ehhez kapcsolódó pályázatokhoz	55.000
III.3	Önerő biztosítás a szolár parabolák telepítésére, önkormányzati intézményekre	9.300
III.4	Fecskeház tetejére napkollektor telepítése	forrás meghatározása a zárszámadást követően

<i>Sor- szám</i>	<i>Feladat megnevezése</i>	<i>e Ft</i>
IV. KÖRNYEZETI NEVELÉS (összesen: 10 millió Ft)		
IV.1	Pályázati támogatás ökoiskolává és zöld óvodává válás elősegítésére	3.000
IV.2	Környezetvédelmi témájú táborok támogatása	3.200
IV.3	Környezeti nevelési díj megalapítása	1.000
IV.4	Kamaraerdei tanösvény kialakítása	2.000
IV.5	Környezetvédelmi témájú diák író pályázat	300
IV.6	Környezetvédelmi vetélkedő	500
IV.7	Pályázati támogatás ökoiskolák számára	forrás meghatározása a zárszámadást követően
V. VÍZBÁZISVÉDELEM ÉS FENNTARTHATÓ VÍZHASZNÁLAT (összesen: 2,5 millió Ft)		
V.1	Az önkormányzat intézményeinek felszerelése takarékos vízcsapadagolókkal	2.500
V.2	A kerület termásvíz adottságainak felmérése	forrás meghatározása a zárszámadást követően
VI. TERMÉSZET- ÉS TÁJVÉDELEM		
VI.1	Helyi jelentőségű védetté nyilvánítás lehetőségének vizsgálata Kamaraerdő, Kőérberki szikes rét vizsgálata (botanikai és zoológiai)	forrás meghatározása a zárszámadást követően
VII. KÖRNYEZETMARKETING (összesen: 13 millió Ft)		
VII.1	Zöld Szüret rendezvény	7.000
VII.2	Jeles napok (Újbuda Pedagógiai Intézet és a Duna-Ipoly Nemzeti Park részvételével)	5.000
VII.3	Környezetvédelmi konferenciák szervezése a környező önkormányzatokkal együttműködve az aktuális helyi környezetvédelem feladatairól, eredményeiről, kiadványok megjelentetése	1.000
VII.4	Külső szakértői vélemények készíttetése	forrás meghatározása a zárszámadást követően
VII.5	Szakfolyóiratokban való publikálás (pl. MIKM)	
Összesen:		120.000

Budapest, 2010. február 8.

Budapest XI. kerület Újbuda Önkormányzata
Környezetvédelmi programja
2010-2014

Bevezetés

Jelen környezetvédelmi program háttéranyaga a 2008-ban készült környezetvédelmi program aktualizált változata, amely a kerület környezeti állapotfelmérést tartalmazza.

I. Települési környezetminőség

A település környezeti állapotának jellemzői, a település és a környező táj kapcsolata, a beépítettség mértéke és módja, a települési infrastruktúra, a szolgáltatások színvonala mind életminőségünket alapvetően meghatározó tényezők.

Az „élhető település” az ott élők számára elsősorban környezeti ártalmaktól mentes, esztétikus, komfortos, célszerű infrastruktúra-hálózattal ellátott, megfelelő rekreációs feltételekkel rendelkező, biztonságos lakóhelyet jelent. A környezeti infrastruktúra részét képezi a közlekedési és alapellátási hálózat, az egészséges ivóvíz szolgáltatás, a szennyvízelvezetés és -tisztítás, valamint a rendszeres és szervezett hulladékgyűjtés és -kezelés. Fontos, hogy a településen élők igényeinek kielégítése, a településfejlesztés és -rendezés, illetve az infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztés a lakókörnyezet minőségének és a fenntarthatóság szempontjainak messzemenő figyelembe vételével történjen, beleértve többek között az energiatakarékos és egyúttal „klímatudatos” építést és fenntartást, a környezetkímélő közlekedés elterjesztését, a zöldfelület-gazdálkodási szempontok megfelelő érvényesítését.

I. 1. Településfejlesztés, -rendezés és környezetvédelem

A települések harmonikus fejlesztése, a fenntarthatósági szempontok érvényesülésének terület- és településfejlesztési, településrendezési eszközökkel való elősegítése az EU és a különböző nemzetközi szervezetek politikáiban is egyre hangsúlyosabb szerepet kap. Ezt tükrözi az EU Városi Környezet Tematikus Stratégiája, valamint a fenntartható európai városokról szóló Lipcsei Charta (2007) is.

Hasonló szándék nyilvánul meg a települések oldaláról is, hiszen számos nemzetközi szervezetet alakítanak azzal a céllal, hogy az önkormányzatok rendelkezésére álló eszközök és módszerek hatékony alkalmazásának jó példáit egymásnak átadják.

I. 1.1. Környezeti szempontok érvényesítése a településfejlesztésben és a településrendezésben

A Kerületi Önkormányzat hatásköre a Kerületi Szabályozási Tervek és a Kerületi Városrendezési és Építési Szabályzat elkészítése, elkészíttetése, módosítása.

Célok:

- A településfejlesztés környezettudatosabbá tétele, a fejlesztés és a rendezés során a fenntarthatósági szempontok hatékonyabb érvényesítése.

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- Kerületi Szabályozási Tervek elkészítése és módosítása során a III. Nemzeti Környezetvédelmi Programban szereplő önkormányzati feladatok végrehajtásának biztosítása.
- Javaslat kidolgozása Budapest XI. kerület Kerületi Városrendezési és Építési Szabályzatáról szóló 34/2003. /X.21./ XI.ÖK sz. rendelet módosítására elfogadása óta megjelent környezetvédelmi témájú irányelvekkel való harmonizáció céljából
- A kerület környezetszennyező létesítményeinek felmérése, adatbázis létrehozása..

I. 1.2. Települési zöldfelület

Célok:

- A települési zöldfelületi rendszer védelme.

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- Helyi rendelet alkotása a fák védelméről.
- Lakossági zöldterület-fejlesztési témájú pályázatok kiírása.
- Zöldterület-fejlesztési terv készíttetése a kerületre és ütemezett megvalósítása.
- A kerület értékes növényállományának felmérése, megőrzése.

I. 1.3. Épített környezet

Célok:

- Az épített környezeti értékek védelme és az ehhez szükséges feltételek biztosítása.
- Környezetbarát építési anyagok, technológiák szélesebb körű használatának motiválása.

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- Műemléki védelemre érdemes területek, építmények felmérése.
- Önkormányzati tulajdonú épületek, építmények tisztántartása. Falfirkák eltávolítása.
- Környezetbarát építési anyagok, technológiák támogatása a beruházások során.
- Adatgyűjtés az épített környezet állapotáról.

I. 2. A település levegőminőségének javítása

Célok:

- A levegő minőségének védelme, a szennyezettség csökkentése.
- Hosszú távú országos célkitűzés, hogy az év minden napján 30 pollenszem/m³ alatt maradjon a levegőben a parlagfű pollenjének koncentrációja, a biológiai allergének okozta egészségi kockázat csökkentése, parlagfű elleni hatékony védelem biztosítása.
- A levegő-szennyezettség mérséklése érdekében szükséges hatékony intézkedések érdekében együttműködés a témával foglalkozó hatóságokkal és társadalmi szervezetekkel.

- A parlagfű elleni hatékony védelem érdekében együttműködés a parlagfű elleni védelemmel foglalkozó szervezetekkel.

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- Közutak rendszeres portalanításának elősegítése.
- Jogszabályban előírt levegőtisztaság-védelmi feladatok teljesítése.
- Az avar égetéséről szóló helyi rendeletünk érvényesülésének elősegítése szezonális tájékoztatással, figyelemfelkeltéssel.
- Az önkormányzati területeken a parlagfű-mentesítéssel kapcsolatos feladatok végrehajtása.
- A parlagfűvel borított területek felderítése, nyilvántartása, a parlagfű elleni védekezés elmulasztásához kapcsolódó hatósági intézkedések foganatosítása.
- Egyéni, nem motorizált közlekedési formák elterjedésének elősegítése, fejlesztése.
- A közlekedéssel összefüggő környezeti hatások helyi eszközökkel való csökkentése.
- Összefüggő kerékpárút-hálózat kialakítása, kerékpártárolók elhelyezése, kerékpárutak karbantartása.
- Lakossági tudatformálás a kerékpáros- és tömegközlekedés népszerűsítéséért.

I. 3. A zajterhelés csökkentése

Célok:

- A zaj-és rezgésterhelés mértékének helyi eszközökkel való csökkentése.

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- A közlekedési eredetű zajterhelés csökkentése forgalomtechnikai eszközökkel.
- Cserjetelepítések járdák és az utak közötti sávban.
- A Fővárosi Önkormányzattal való együttműködés a Budapestre és környékére készült stratégiai zajtérkép alapján készült intézkedési terv megvalósításában.

I. 4. A fényszennyezettség csökkentése

Cél:

- A fényszennyezettség csökkentése.

A cél elérése érdekében szükséges intézkedések:

- A közvilágításból eredő fényszennyezés vizsgálata, az égők és lámpabúrák szükség szerinti tisztítása, karbantartása.
- Világító reklámok zavaró hatásának csökkentése

II. Hulladékgazdálkodás

Magyarországon az elmúlt években a technológiai hulladékok mennyisége számottevő mértékben csökken. Ez elsősorban a termelési szerkezet átalakulásának, nagyobb feldolgozottságú, kisebb alapanyag- és nagyobb munkaerő-igényű termékek előállításának, valamint az alapanyag-felhasználás optimalizálásának köszönhető.

Ezzel szemben a fogyasztó társadalom kialakulásával és erőteljes térhódításával a fogyasztói szokások jelentősen megváltoztak. A szokások átalakulása pedig a háztartási vagy kommunális hulladékok mennyiségének rohamos növekedését eredményezte. Ez a hatás különösen a nagyvárosokban szembeötlő.

A probléma nagyságát az Európai Unió is felmérte és számos intézkedésével próbálja a tagállamokat a hulladékok mennyiségének csökkentésére, és az újrafeldolgozás, újrafelhasználás növelésére ösztönözni.

A hulladékkezelés fontosságát jelzi, hogy a környezetvédelem ezen területét külön törvény, a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény szabályozza.

A szelektív hulladékgyűjtési rendszer kiépítése, a feldolgozó kapacitás növelése, a hulladékokból történő új termékek előállítása azonban sohasem helyettesítheti a hulladékok keletkezésének mérséklését, megelőzését.

A szelektív hulladékgyűjtés csakis a hulladéktermelés csökkentésével együtt jelentheti a fenntartható fejlődés társadalmi szintű megvalósítását, elérését.

Jelenleg a Budapest területén a Fővárosi Önkormányzat végzi a kommunális hulladékok gyűjtését és elszállítását, a szelektív hulladékgyűjtő szigetek üzemeltetését. A kerületi önkormányzat helyet biztosít a szelektív szigeteknek, és elkezdte a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés kiépítését, népszerűsítését.

II. 1. Megelőzés a hulladékok keletkezése területén

Célok:

- A keletkező kommunális hulladékok mennyiségének csökkentése.

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- A hulladékok mennyiségének csökkentése érdekében tájékoztató anyagok készítése, felvilágosító előadások tartása, együttműködés szakmai és civil szervezetekkel.
- A „legjobb hulladék, ami nem keletkezik” elvének tudatosítása a lakosság körében.
- Az önkormányzat intézményeinek példamutatása a hulladékkeletkezés csökkentése terén.

II. 2. Hulladékok gyűjtése

Célok:

- A szelektív hulladékgyűjtés továbbfejlesztése.
- Együttműködés a Fővárosi Önkormányzattal a köztisztaság fenntartásában.

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- A házhoz menő szelektív gyűjtés kiterjesztése és támogatása - ezzel kapcsolatban tapasztalatcsere más települési önkormányzatokkal, ahol hasonló rendszert működtetnek.
- Az illegális hulladéklerakók felszámolása, a lakossági tudatosság növelése.
- Új hulladékudvar létrehozása, az átvehető hulladékok fajtáinak bővítése.
- A zöldhulladék komposztálásának népszerűsítése.
- Iskolai szelektív hulladékgyűjtési versenyek kiírása.
- A szelektív hulladékgyűjtés fontosságának tudatosítása a kerület lakóiban.

- A hulladékgyűjtő szigetek problémáinak kezelése: megfelelő tájékoztatás, figyelemfelkeltés, folyamatos ellenőrzés, büntetés.
- A kerületben tevékenykedő vállalkozások bevonása a közterület tisztántartásába, hulladékmentesítésébe.
- Évente két alkalommal veszélyeshulladék-gyűjtés önkormányzati szervezése.

II. 3. Hasznosítás, ártalmatlanítás

Célok:

- Az összegyűjtött hulladék újrahasznosításának, ártalmatlanításának biztosítása.

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- A szelektíven gyűjtött hulladékok újrahasznosításának bemutatása: tájékoztató anyagok, előadások, iskolai gyakorlati foglalkozások az önkormányzat intézményeiben.
- Az újrahasznosított irodatechnikai eszközök gyakorlati felhasználásának ösztönzése.
- Együttműködés civil szervezetekkel az elszállításban és az újrahasznosításban.

III. Fenntartható energiagazdálkodás

A Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia a 2008-2025-ös időszakra készült, helyi szinten megvalósítható célkitűzései az energiahatékonyság fokozása, a megújuló energiaforrások hasznosítása és a települési éghajlatvédelmi stratégia kidolgozása. A települési önkormányzatok számára a példamutatást és az információk, tapasztalatok cseréjét jelöli meg feladatként.

A Zöld Beruházási Rendszerből (amit a CO₂ kvótaeladásokból töltenek fel) származó bevételek elsősorban a lakossági és a közintézményi szektorban megvalósuló, meglévő épületek energiatakarékosságának növelését célzó programokat, beruházásokat fognak finanszírozni. Ezek az intézkedések, amellyel, hogy csökkentik a szén-dioxid kibocsátását, gazdasági haszonnal járnak, és jelentős megtakarításokat tesznek lehetővé az energiafogyasztás területén.

A fosszilis tüzelőanyagok a korlátozott mennyiségük és a belátható időn belül kimeríthető készletek miatt nem alkalmasak arra, hogy egy fenntartható energiagazdaság épüljön rájuk, ezért megújuló energiaforrások hasznosítása jelent alternatív megoldást. A megújuló energiaforrások alkalmazása akkor hatékony, ha energia-megtakarítást eredményező

intézkedéssel párhuzamosan valósul meg. A megfelelő energiaforrás és technológia megválasztásánál mérlegelni kell a megtérülési időt.

A Stratégia példának hozza fel Újbuda önkormányzati épületének tetején telepített napelem-rendszert. Az önkormányzat a továbbiakban is példát mutathat azzal, ha olyan beruházások megvalósítását teszi lehetővé és támogatja, ahol figyelmet fordítanak az energiahatékonyságra és a megújuló energiaforrások felhasználására.

Az épületek hőtechnikai jellemzőinek javítására a legfontosabb beavatkozási lehetőségek az épületek szigetelése, a nyílászárók felújítása vagy cseréje, a fűtési berendezés korszerűsítése és a fűtésszabályozás. Ezek 5-15 év alatt megtérülő beruházások.

A legmodernebb technológiával épülő passzív épületek esetében a fűtési igény teljesen kiküszöbölhető, ezzel az energiafelhasználás a hagyományos épületek energiafelhasználásának 20%-ára csökkenthető. A passzív házak üvegház hatású gázok kibocsátása nélkül működnek, a nem passzív technológiával készült házak kibocsátása is 75%-kal csökkenthető az energiafelhasználás csökkentése érdekében végzett felújítások következtében.

III. 1. Energhahatékonyág fokozása

Célok:

- Középületek, közintézmények energiaveszteség okainak felderítése, energiafogyasztás csökkentése, az energiahatékonyság javítása, és energiatakarékos működtetése.

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- Az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról szóló kormányrendelet előírásainak megfelelően energiaaudit készíttetése az önkormányzat épületeire és az önkormányzati tulajdonú intézmények épületeire, amely magában foglalja az energiahatékonysági tervezést is.

III. 2. Megújuló energiaforrások hasznosítása

Célok:

- Megújuló energiaforrások részarányának növelése és a hagyományos, fosszilis tüzelőanyagok részarányának visszaszorítása.
- A rendelkezésre álló megújuló energiaforrások hasznosítása a helyi adottságokhoz és igényekhez alkalmazkodva.

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- Bemutatóházak létrehozása az alternatív energiaforrások használatának tanulmányozhatóságára, gyakorlati tapasztalatok szerzésére.
- Helyi megújuló energiaforrások (biomassza, földhő, nap- és szélenergia) hasznosítási lehetőségeinek feltárása, támogatása, népszerűsítése és elterjedésük segítése.
- Az önkormányzat meglévő épületállományának vizsgálata megújuló energiaforrások alkalmazása szempontjából és a lakossági kezdeményezések támogatása.
- A lakosság tájékoztatása a megújuló energiaforrások költséghatékonyságáról, előnyeiről és jelentőségéről.

III. 3. Kerületi energiastratégia kidolgozása

Célok:

- Az éghajlatvédelmi kerettörvény előkészítéséről szóló 60/2009. (VI. 24.) OGY határozat figyelembevételével, a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (2008-2025) felhasználásával kerületi energiastratégia kidolgozása.

Tartalma:

- Energiatakarékosági és energiahatékonysági intézkedések.
- Fosszilis energiafelhasználás csökkentése.
- Megújuló energiaforrások felhasználásának bővítése.

IV. A környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése

A fenntartható fejlődést, az ember és a természet viszonyának hosszú távú alakulását a társadalmi értékrendhez kapcsolódó környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód befolyásolja. A környezettudatosság megfelelő szintje biztosíthatja csak a társadalmi-gazdasági tevékenységekkel együtt járó környezetterhelés minimalizálását, az energiahordozókkal való takarékoságot, a hulladéktermelés és szennyezőanyag kibocsátás csökkentését.

A környezettudatosság csak következetes nevelőmunkával, értékrend teremtéssel érhető el, így az óvodák és iskolák környezeti nevelőmunkájának támogatása alapvető fontosságú, hiszen a felnövekvő új nemzedék gondolkodásmódja fogja meghatározni a jövőbeli társadalom képét, hazánk európai helyét, sikeres gazdaságpolitikáját, elismertségét.

Dinamikus és környezetharmonikus társadalmi fejlődés értékmegőrző, ember- és természetközpontú gondolkodásmód nélkül hosszú távon nem valósítható meg.

IV. 1. Környezeti nevelés, oktatás, szemléletformálás

Célok:

- A környezettudatos szemlélet és gyakorlat elterjesztése.
- Meglévő nevelési programok fenntartása, fejlesztése, és mind szélesebb lakossági rétegek bevonása.

IV. 1. 1. Közoktatás

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- A kerületben működő ökoiskolák és zöld óvodák tevékenységének folyamatos nyomon követése, szakmai támogatása és szoros partnerkapcsolat kialakítása az intézményekkel, az ökoiskola-rendszer bővítése.
- Kapcsolódás az óvodai és iskolai hosszú távú környezettudatos szemléletmód fejlesztési koncepciókhoz. Céltámogatásokkal segíteni a környezettudatos életvitel, viselkedésformák elterjesztését a kerület valamennyi óvodájában és iskolájában.
- Rendszeres kerületi környezetismereti versenyek szervezésével a kerület természeti értékeinek bemutatása az iskolák helyi tantervéhez, a tantárgyak tanulási tartalmához kapcsolódva.

- Környezetvédelmi témájú diákpályázatok kiírása.
- Az iskolai szünetekben kerületi napközis természetvédelmi táborok szervezése.
- A nevezetes környezetvédelmi napok rendezvényeinek támogatása.
- „Környezeti nevelésért” díj alapítása a környezeti nevelés területén tevékenykedő pedagógusok, szülők munkájának elismerésére.

IV. 1.2. Szakképzés

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- A kerületben működő szakképző intézmények környezetvédelmi nevelő munkájához történő kapcsolódás, szakmai anyagok, segédletek összeállítása.

IV. 1.3. Felsőoktatás

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- Együttműködés kialakítása a kerületi egyetemekkel. Pályázatok kiírásával ösztönözni a kerülettel kapcsolatos környezet- és természetvédelmi témájú szakdolgozatok, diplomamunkák és doktori értekezések készítését.

IV. 1.4. Lakossági környezeti nevelés és környezettudatos szemléletformálás

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- A kerület lakosságának rendszeres tájékoztatása a kerületben folyó környezeti programokról a kerületi média segítségével.
- Környezetvédelmi témájú cikkek folyamatos megjelentetésével és lakossági vetélkedők időnkénti szervezésével a lakosság környezeti ismereteinek gyarapítása, környezettudatos életvitelének kialakítása.
- A kerületi rendezvényeken történő folyamatos jelenlét, környezetvédelmi témájú tájékoztatás.

IV. 2. Környezettudatosság, fenntartható termelés és fogyasztás

Célok:

- A környezeti erőforrások takarékos felhasználásán keresztül a termelés és fogyasztás fenntartható egyensúlyának biztosítása.
- Az élhető környezet hosszú távú fenntartása.

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- A környezeti erőforrásokkal való takarékoskodás népszerűsítése.
- Elismerési, ösztönzési formák kialakításával, díjak alapításával a gondozott, rendezett természeti környezet iránti igény fejlesztése.
- A vállalati és lakossági aktivitások ösztönzése pályázatok kidolgozásával.
- Az önkormányzati munkában az általános környezet- és természetvédelmi tájékozottság növelése.
- Munkahelyek környezettudatosságának növelését szolgáló programok, képzések támogatása.
- Civil szervezetek környezetvédelmi szemléletformálást megvalósító tevékenységének ösztönzése, támogatása.
- A környezet- és természettudatos nevelés, szemléletformálás terén hagyományokkal rendelkező közművelődési intézmények és szervezetek gyakorlatának bemutatása, megismertetése és népszerűsítése.
- Közművelődési intézmények környezettudatos működésének megtervezése és kialakítása.
- Környezettudatos és fenntartható fogyasztás elveinek beépítése a közbeszerzési szabályozásba és gyakorlatba.
- Tájékoztatás környezetvédelmi termékjelölésekről, a fogyasztók jogtudatosságának elősegítése.
- A helyi médiában a fenntartható fogyasztás pozitív hazai és nemzetközi példáinak bemutatása.

IV. 3. Környezeti információs rendszer

Célok:

- A környezetvédelmi információ megismertetése, az adatokhoz történő hozzáférés biztosítása.

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- A kerületben rendelkezésre álló környezetvédelmi adatok összegyűjtése, rendszerezés és a kerület honlapján keresztül a lakossági hozzáférés kialakítása (pl.: a legközelebbi hulladékgyűjtő sziget vagy hulladékgyűjtő udvar helye, különböző típusú hulladékok elhelyezésének lehetősége, a kerületi vízfolyások alapvető minőségi paraméterei, forgalomtechnikai, légszennyezettségi és zajadatok, környezetvédelmi előadások és rendezvények).
- Országos információs rendszerekhez történő kapcsolódás kiépítése.

IV. 4. Turizmus és környezet

Célok:

- A kerület vonzó turisztikai jellegének hosszú távú megőrzése, a szabadidő hasznos eltöltési lehetőségének biztosítása.
- A védett természeti értékeink népszerűsítése, vonzó turisztikai célpontok kialakítása és folytonos fejlesztése.

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- A Kamara-erdő bevonása a főváros turisztikai célpontjai közé szabadidő és pihenő park jellegének erősítésével.
- A Lágymányosi-öböl és környékének további népszerűsítése, vízisport központ jellegének megőrzése. Területén sport és kulturális napok szervezése.
- A kerületi kulturális városközpont kialakítási koncepciójának összehangolása a természeti értékek bemutatásával, vonzó turisztikai célpontok létrehozásával.
- A kerület védett természeti értékeinek kiadványokban történő bemutatása. A kerületi TV zöld magazinján keresztül a védett értékek vizuális megismertetése.

V. Vizeink védelme és fenntartható használata

A vízgazdálkodásról szóló törvény a települési önkormányzat feladataként határozza meg a helyi vízrendezést és vízkárelhárítást azzal, hogy ezek a főváros esetében a fővárosi önkormányzat közgyűlésének hatáskörébe tartoznak. Az ár- és belvízvédekezést megbízott szakaszmérnökök segítségével a főpolgármester szervezi.

A kerület átmeneti helyzetben fekszik a budai hegy- és dombvidék és a felszíni vízfolyások befogadója, a Duna között; a lefolyás iránya jellemzően nyugat-keleti. A Duna mellékvízfolyásai közül itt torkoltnak a folyóba a Hosszúréti-patak (Kő-ér) a Budaörsi, Kakukkhegyi- és Spanyolréti mellékágakkal, és a Határ-árok (Keserű-ér) befogadva a Beregszász úti, a Sasadi-, az Őrmezei- és Irhás-árok vizét is. Az állóvizek közül a kelenvölgyi Kék-tó a kerület, a Feneketlen-tó pedig a főváros kezelésében van.

A vízfolyások vízgyűjtőterülete (az Őrmezei, Sasadi, Nagyszeben úti és Spanyolréti árkokat kivéve) túlnyúlik a kerület-határon, a Hosszúréti patakba a biai hegyoldalokról is jut elvezetendő csapadék.

A kerületben található az egyedülálló Hunyadi János és a Ferenc József keserűvizek képződési- és kitermelési helye. A gyógyvíz képződése a domborzathoz és a talajrétegekhez kötött. Az állam kizárólagos tulajdonában vannak a felszín alatti vizek és azok természetes víztartó képződményei.

Ugyancsak e térségben üzemeltek az 1000 méter mélyről feltörő termálvíz kitermelő kutak.

V. 1. Vizeinkről szóló adatbázis

Célok:

- Vízkészletek felmérése, nyilvántartása.

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- A kerület vízfolyásairól vízfolyáskataszter készítése.
- Az élővízbe történő szennyvíz-bevezetések felderítése és a szükséges intézkedések elvégzése.
- A fővárosi önkormányzat és egyéb érintettek bevonásával kezdeményezzük a felszíni vízfolyások térképi és tulajdoni adatainak kiigazítását.

V. 2. Stratégiai vízkészletek mennyiségi és minőségi védelme

Célok:

- A terület ivóvízbázisainak megóvása, szennyezésük megakadályozása.
- Az őrsödi és örmezei gyógyvíz-telepek megóvása.

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- A őrsödi és örmezei gyógyvíz-telepek hidrogeológiai védőidomának felülvizsgálata után a vízbázis védelme érdekében előírt feladatok végrehajtása.
- A Sas-hegy hidrológiai értékeinek felmérése.
- A fedetlen karszterületek felmérése és a vízbázis védelme érdekében az ilyen területeken folytatható tevékenységek szabályozása.
- A vízbázis potenciális szennyezőforrásainak feltárása, a szükséges tájrehabilitációs feladatok meghatározása és végrehajtása.
- Nyílt árkok megőrzésének szabályozása.

VI. Természet- és tájvédelem

A fajok védelmének alapja az élőhely védelme. A gyakorlati tennivalókra leegyszerűsítve meg kell őrizni azokat a természetközeli területeket, ahol a védett fajok élő-, táplálkozó-, fészkelő-, telelő-, szaporodási- stb. helye van. Ebben a tekintetben mindenkinek van tennivalója:

- a. a miniszternek vagy a Fővárosi Közgyűlésnek az, hogy rendeletben a kiemelten értékes helyeket védetté nyilvánítsa,
- b. a települési (kerületi) önkormányzatnak, amely településrendezési tervében biztosítja ezeknek a helyeknek a megmaradását (természetkímélő megoldásokkal a fenntartható használatot, a megújulást biztosítja),
- c. a lakosságnak, aki magatartásával nem veszélyezteti az ott élő fajokat (lopás, zavarás stb.).

A védett területek lehetnek (a területi kiterjedés, cél és jelentőség szerint csökkenő sorrendben): *nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek, természetvédelmi területek és természeti emlékek*. A területben ezek közül csak természetvédelmi területek találhatók.

Védett természeti területek a kerületben:

Országos jelentőségű

- Gellérthegy természetvédelmi terület
- Sas-hegy természetvédelmi terület

Helyi jelentőségű

- Budai Arborétum
- Rupp-hegy természetvédelmi terület
- Kőérberki szikes rét természetvédelmi terület

VI. 1. A természeti és táji értékek védelme**Célok:**

- A védelemre érdemes természeti értékek védetté nyilvánításának javaslata

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- Helyi jelentőségű természetvédelmi oltalom alá helyezés kezdeményezése növénytani és állattani felmérés alapján.
- Egyedi tájértékek felmérése.
- Őshonos madárfajok védelme.
- A kerület értékes növényállományának megőrzése.
- Az inváziós növényfajok elterjedésének megelőzése, korlátozása, visszaszorítása.
- Együttműködés a Pilisi Parkerdő Zrt.-vel és a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósággal támogatási szerződés keretén belül vagy dologi kiadások fedezése támogatással

VI. 2. Természetvédelmi területek bemutatása

Célok:

- A természetvédelmi értékek megismertetése a lakossággal.

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- A szabadon illetve korlátozottan látogatható természetvédelmi területek megismertetése az ifjúsággal iskolai oktatás keretében és bemutató látogatások szervezésével.
- A természetvédelmi területen való tartózkodás és viselkedés szabályainak megismertetése a diákokkal szabadtéri óra vagy a jeles napok keretében.
- A kerület természeti- és épített értékeit ismertető kiadványok megjelenítésének támogatása.

VI. 3. Talajok védelme és fenntartható használata

Célok:

- Erdő besorolású területek erdőborítottságának biztosítása.
- A talaj degradációjának és szennyeződésének megelőzése.
- A termőföld mennyiségi és minőségi védelme.

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- A Talajvédelmi Információs és Monitoring Rendszer adatainak figyelemmel kísérése.
- Erdőtelepítés lehetőségének és szükségességének vizsgálata.
- A termőföld igénybevételel megvalósuló beruházások során a talajvédelmi szabályok betartásának ellenőrzése.
- Talajvédő fásítások szükségességének vizsgálata.
- Együttműködés a helyi erdőgazdasággal.

VII. Környezetmarketing

Az önkormányzat környezetvédelmi tevékenységének, eredményeinek, céljainak publikálása mely egyben a környezetvédelmi ügy marketingkommunikációja is lehet. A lakosságnak meg kell ismernie ezeket az eredményeket, és a további célokat. Lényeges pontja az együttműködésre törekvés, a lakosság minél szélesebb bevonása, és emellett annak biztosítása, hogy minél többek jólétét szolgálja a kerület környezetvédelmi programjának megvalósítása.

Célok:

- Lakosság minél nagyobb hányadának bevonása az önkormányzat környezetvédelmi céljainak megvalósításába.
- A környezettudatos szemlélet és gyakorlat elterjesztése.
- Meglévő programok fenntartása és kiterjesztése.

A célok elérése érdekében szükséges intézkedések:

- Tanulmány készítése az önkormányzat környezetvédelmi tevékenységének kommunikálására.
- Rendszeres megjelenés az Újbuda újság zöld oldalán.
- A lakosság környezeti hatástanulmányok egyeztetéséről és egyéb környezetvédelmi ügyekről történő tájékoztatása.
- Pályázati lehetőségek felkutatása.
- Zöld kiadvány sorozat készítése az önkormányzat környezetvédelmi tevékenységének bemutatására.
- A kerület vállalataival való együttműködés folytatása, a környezetvédelmi elképzelések egyeztetése.
- Kerülettisztítási napok szervezése.
- Egyetemekkel és civil szervezetekkel való együttműködés a környezetmarketing fejlesztésében, és ennek rögzítése együttműködési szerződésben.
- Zöld Tanács létrehozása, amelyben részt vesz a lakosság, a szakma, a civil szervezetek és a döntéshozók.
- Kapcsolatok erősítése más önkormányzatokkal, a médiával és az egyházakkal.
- A környezetvédelmi szempontok képviselői bizottsági szinten.

- Az Önkormányzat környezettudatos üzemeltetése:
  - Szelektív hulladékgyűjtés az önkormányzat épületeiben és az önkormányzati tulajdonú intézményekben,
  - Energiatakarékos izzók használata az önkormányzat épületeiben és az önkormányzati tulajdonú intézményekben,
  - Újrahasznosított papír irodai felhasználása,
  - Zöld Iroda Tanúsítvány megszerzése, aminek célja az irodai tevékenység takarékoságának és környezettudatosságának biztosítása,
  - Zöld közbeszerzés, mely a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény 1. § (5) bekezdés alapján már nem önkéntes vállalat, hanem 2008. április 1-től törvény által előírt kötelezettség.
- Környezetvédelmi témájú önkormányzati pályázatok kiírása